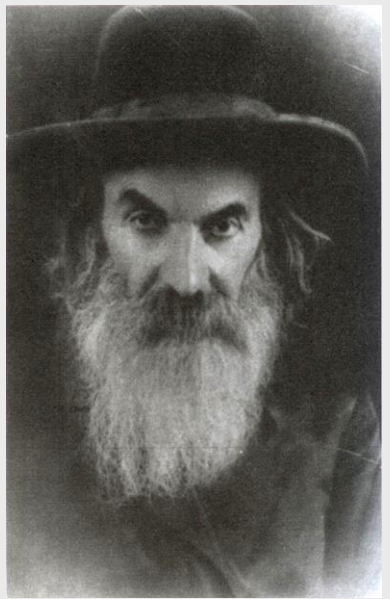

הרה"ק רבי שלמה גולדמן מזוועהיל: נולד בשנת ה'תרכ"ט (1868). כבר מגיל ינקות היה "יניק וחכים" וישמו יצא למרחק כנער חכם פלאי בעל מידות תרומיות ולבטח עתיד הוא לגדולות ונצורות. בשנת ה'תרס"א (1900) עת הגיע לגיל 32 הקים יחד עם אחיו, רבי יחיאל מיכל גולדמן ישיבה גדולה בעיירתו ועמד בראשה. כשפרצה מלחמת העולם הראשונה גילה ר' שלמה גבורה עילאה, הוא עבר בין התושבים לעודדים ולחזק את רוחם, הוא שימש בתקופה קשה זו לאביהם של התושבים ודאג לכל צרכיהם. לאחר לחץ גדול מצד הקומוניסטים, שהצרו את צעדיו בשנת ה'תרפ"ו (1925), עלה הרב לארץ ישראל עם נכדו, רבי מרדכי, לעיר הקודש, ירושלים.

כשירדו מהספינה ביפו, אמר רבי שלמה לנכדו: "אנחנו משליכים את האדמו"רות לים". והוא נהג בצניעות והסתרה גמורה. כך נהג במשך שלוש שנים בהם כילה את חסכוניותו והגיע לפת לחם ממש. הוא השתכן בירושלים בעיר העתיקה, שכן שם דירה קטנה וחי כאחד האדם. במשך כל אותם שלוש שנים הגיעו לירושלים מכתבים ומברקים עבור "האדמו"ר מזוועהיל" אך אין איש יודע, במי מדובר ולאן לשלוח את המכתבים.

באותה עת הגיעו לירושלים תיירים מאיזור זוועהיל והמה זיהו מיד את רבם ושמעו יצא בכל רחבי ארץ הקודש. אט-אט צמחה לה חסידות זוועהיל כשמנהיגם, ר' שלמה, מתקש לנהוג בענווה ובשפלות ונוסע מידי יום באוטובוס.

ביתו היה בית פשוט, כמעט בלי ריהוט, בלי שמשים ובלי גבאים. היה צנוע בהליכותיו, וחי"י צער ופשטות. גאון בנגלה ובנסתר. רבים נהרו אל הרב לברכותיו. "אמרי אמת" מגור היה שולח לו פתקה עם פדיון בימים הנוראים. אולם רבי שלמה היה מעדיף להתחבר לפשוטי העם ושמו והענווה היו לאחד. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. אוהב הבריות, ועוזר לנרדפים ולנצרכים. נפטר ב-כ"ו אייר ה'תש"ה (1944). חי כ-76 שנים. ציונו בהר-הזיתים. הפורעים הערבים חיללו את המצבות בשנת ה'תש"ח (1947), אך נשאר קברו שלם. המצבה נשברה, ותוקנה בשנת ה'תשכ"ז (1966).

מרבותיו: אביו, ר' מרדכי ור' דוד משה מטשורקוב. **אביו:** ר' מרדכי (משולת זלאטשוב). **אשתו:** בתו של ר' בן ציון מדוידהרודוק.

יפור מופלא שהתרחש עם הצדיק ר' שלמה גולדמן, שבו ניתן לראות מה רב כוחו של הצדיק במרומים, שהקב"ה רצון יראיו יעשה: מעשה בזוג שלא היו לו ילדים. ערב שבת. האשה, צדקנית, הכינה את כל הדרוש מבעוד מועד. על השולחן נמצאים כל מעדני עולם לקראת שבת המלכה. היא ובעלה הולכים יחד לבית-הכנסת.

אחד הגויים, שהתגורר בסמוך, נכנס לשכונה בשעה שכולם היו בבית-הכנסת. בעודו משוטט, ריח מאכלי השבת עלה באפו. נקש הוא על הדלת כדי לבקש להשביע את בטנו ממעדנים אלו. אולם בבית אין איש, אין קול ואין עונה.

לא חשב הלה פעמיים ופרץ לבית. מיד ישב הוא על השולחן והחל לאכול את מעדני השבת: חלה, בשר, סלטים ושאר מאכלים ואף לגם מספר כוסות של יין. עוד העוף בין שיניו, ולפתע הגיעו הזוג לאחר התפילה ופתחו את הדלת ונכנסו. למשמע הדלת הנפתחת ליבו החסיר פעימה, הוא הבין שבעלי-הבית חזרו, ולא רצה בשום אופן שיתפסו אותו בקלקלתו, ובאותו הרגע ביקש להימלט, בטרם יתפסו אותו אוכל בביתם. תוך ניסיון ההימלטות, עצם העוף נתקעה בגרונו והוא נפח את נשמתו.

כאשר נכנסו הזוג לביתם, גילו לחרדתם את הגוי מוטל ללא רוח-חיים. מה יעשו? הרי ברגע שיבואו אנשי השלטונות לביתם, יעלילו עליהם לבטח כי הם הרגו את הגוי! הם הביטו ארוכות זה בפני זה מנסים לחשוב, כיצד יוכלו להימלט מהצרה שהגיחה מאי-שם ונחתה על ראשם. האשה התעשתה לאחר דקות אחדות ואמרה לבעלה: "הרי צדיק גדול יש לנו בעיר. פנה אליו וראה כיצד יוכל להושיענו!".

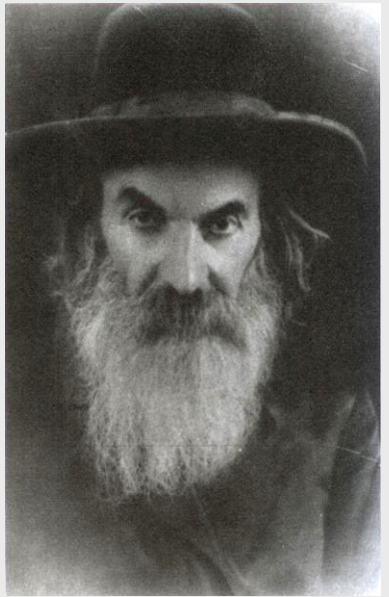
מיד רץ הבעל אל ביתו של הצדיק. באותו זמן הרב היה בעיצומה של הסעודה. פנה הבעל בחשש מה וסיפר, את מה שאירע עימם. הרב חשב מספר רגעים. אודם עז עטו פני הצדיק ולאחר מכן לקח בידו את אחת הכפות שהייתה מונחת על השולחן. נטל את אחד המאכלים והעלה על הכף ממאכלי השבת ואמר: "קח את הכף. פתח את פיו של הגוי ושים בתוכה את המאכל!".

הבעל לא הבין כיצד כף המאכל יכולה לסייע להם להימלט מצרה זו, אך מאחר שהיה חדור אמונת חכמים רץ מיד לביתו, ועשה כפי שציווהו הצדיק. הביטו הבעל והאשה בפני המת וציפו לבאות. לא חלפו דקות אחדות ולתדהמתם הגוי קם על רגליו. משל מעולם לא קרה לו מאומה. השתעל הלה כדקה והביט היכן הוא נמצא. אותות בלבול ניכרו בפניו ולאחר שניות אחדות יצא מפתח הבית. הבעל החליט, כי רצונו לעקוב ולראות מה יעלה בגורלו של אותו גוי. הוא עקב אחריו מרחוק ורואה, כי הנה עוזב הגוי את שכונת היהודים ופונה לשכונה, שבה התגורר.

כאשר הגיע לפתח אחד הבתים, פתח את הדלת ועוד בטרם הספיק להיכנס לביתו, נפל ארצה. מיד קמה המולה סביבו וניסו להקימו ולעוררו, אך ללא הועיל, הגוי מת והם נאלצו לקבורו!

אז-אז הבין הבעל, כי למעשה חזו הוא ואשתו במו עיניהם את תחיית המתים, ועד כמה גדול כוחו של הרבי שנתן חיות לגוי, עד שיגיע לפתח ביתו, כדי ששח וחלילה לא יעלילו עלילות עליהם.

הרה"ק רבי שלמה גולדמן מזוועהיל: נולד בשנת ה'תרכ"ט (1868). כבר מגיל ינקות היה "יניק וחכים" ושמו יצא למרחק כנער חכם פלאי בעל מידות תרומיות ולבטח עתיד הוא לגדולות ונצורות. בשנת ה'תרס"א (1900) עת הגיע לגיל 32 הקים יחד עם אחיו, רבי יחיאל מיכל גולדמן ישיבה גדולה בעיירתו ועמד בראשה. כשפרצה מלחמת העולם הראשונה גילה ר' שלמה גבורה עילאה, הוא עבר בין התושבים לעודדם ולחזק את רוחם, הוא שימש בתקופה קשה זו לאביהם של התושבים ודאג לכל צרכיהם. לאחר לחץ גדול מצד הקומוניסטים, שהצרו את צעדיו בשנת ה'תרפ"ו (1925), עלה הרב לארץ ישראל עם נכדו, רבי מרדכי, לעיר הקודש, ירושלים.

כשירדו מהספינה ביפו, אמר רבי שלמה לנכדו: "אנחנו משליכים את האדמו"רות לים". והוא נהג בצניעות והסתרה גמורה. כך נהג במשך שלוש שנים בהם כילה את חסכוניותו והגיע לפת לחם ממש. הוא השתכן בירושלים בעיר העתיקה, שכן שם דירה קטנה וחי כאחד האדם. במשך כל אותם שלוש שנים הגיעו לירושלים מכתבים ומברקים עבור "האדמו"ר מזוועהיל" אך אין איש יודע, במי מדובר ולאן לשלוח את המכתבים.

באותה עת הגיעו לירושלים תיירים מאיזור זוועהיל והמה זיהו מיד את רבם ושמעו יצא בכל רחבי ארץ הקודש. אט-אט צמחה לה חסידות זוועהיל כשמנהיגם, ר' שלמה, מתקש לנהוג בענווה ובשפלות ונוסע מידי יום באוטובוס.

ביתו היה בית פשוט, כמעט בלי ריהוט, בלי שמשים ובלי גבאים. היה צנוע בהליכותיו, וחי חיי צער ופשטות. גאון בנגלה ובנסתר. רבים נהרו אל הרב לברכותיו. "האמרי אמת" מגור היה שולח לו פתקה עם פדיון בימים הנוראים. אולם רבי שלמה היה מעדיף להתחבר לפשוטי העם ושמו והענווה היו לאחד. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. אוהב הבריות, ועוזר לנרדפים ולנצרכים. נפטר ב-כ"ו אייר ה'תש"ה (1944). חי כ-76 שנים. ציונו בהר-הזיתים. הפורעים הערבים חיללו את המצבות בשנת ה'תש"ח (1947), אך נשאר קברו שלם. המצבה נשברה, ותוקנה בשנת ה'תשכ"ז (1966).

מרבותיו: אביו, ר' מרדכי ור' דוד משה מטשורקוב. **אביו:** ר' מרדכי (משולת זלאטשוב). **אשתו:** בתו של ר' בן ציון מדוידהרודוק.

יפר הישיש ר' אברהם חיים שפילברג בספר "צדיק יסוד עולם": "עבדתי בבתי המלאכה של הרכבת בחיפה, תחת השלטון המנדטורי, כמעט יהודי יחיד בין אלפי עובדים ערבים. כשפרצו פעולות האיבה בשנת ה'תרצ"ו, מצאתי את עצמי מוקף בים של שנאה. מכל עבר שמעתי אימונים בגלוי: "נשחוט אותך כמו כלב". הייתי בסכנת חיים. חשתי לגרוע מכל.

כאשר פניתי לאחד מראשי העובדים הערביים להתערב לטובתי, תגובתו המחישה לי את הסכנה, שבה הייתי שרוי: "הם בסך הכל אמרו לשחוט אותך ככלב, הם לא אמרו לשחוט אותך כחזיר, ומה רע בכך?" הגיב לעומתי בחיוך שטני. פניתי למנהל הראשי האנגלי, עוררתי בו אהדה, והוא היה נכון לעזור לי. הוא הציע לי להיעדר מדי פעם, וגם יעץ לי להוציא תעודת מחלה, עד יעבור זעם. אך כל זה לא פתר את הבעיה, שכן כל יום שנמצאתי בעבודה ראיתי את המוות לנגד עיני. קמתי ועליתי לאחד הגדולים בירושלים. הוא אמר לי לעשות, מה שעשו אבותינו: יעקב אבינו ומשה רבנו הם ברחו, אין ברירה, עליך לעזוב את העבודה ולהציל את חייך, פיקוח נפש".

יצאתי אובד עצות, ומצאתי עצמי ממרר בבכי. לא ידעתי, מה אעשה. ודאי שדברי הרב נכונים, אך איך אפרנס את משפחתי?. הרבנית אשת הצדיק ראתה אותי ממרר בבכי, ואמרה לי: "לא רחוק מכאן מתגורר 'הזויעהלר צדיק', היכנס אליו", כך יעצה לי. הלכתי לביתו. אשתו אמרה, כי הרבי בכותל המערבי. רצתי דרך השוק, בדרכי שמעתי ערבי אומר לחבריו: 'הנה יהודי, הבה נחסל אותו!'. והנה התערב ערבי אחר: 'אתם רואים שהוא רץ כמו משוגע, עזבו אותו, הוא משוגע...' בחסדי ה' התקבלו דבריו.

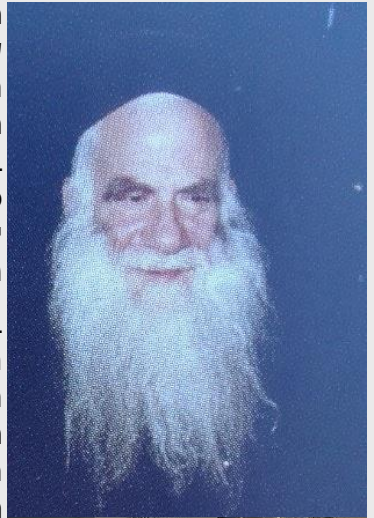
כאשר הגעתי לכותל המערבי, עמד הרבי צמוד לכותל והתפלל. שטחתי את סיפורי לפניו, אך נראה היה, כי אין הוא שם לב אלי, כך היה גם כל הדרך חזרה, אני מדבר, והרבי שותק. כאשר הגענו הביתה הרבי התיישב והחל ללמוד, ואני שוב מנסה לעורר את תשומת ליבו, אך ללא הועיל. אחזתי בבגדו והתחלתי בוכה: "רבי הושיעה, אני בצרה... הושיעה לי". עתה נפנה אלי הרבי, הרים את ראשו, שקע לרגע במחשבה פתח ספר, ואז לפתע נתן מכת יד על השולחן וקרא: "מה יש לך לפחד? מי שייגע בך יהיה לו סוף שחור... אין מה לפחד!". הרגשתי אדם אחר, תמורה התחוללה בי, הרגשתי שנפל דבר. למחרת התייצבתי לעבודתי. והנה בהגיעי למקום, אך נכנסתי לשער בתי המלאכה, קרב אלי ערבי מבין העובדים והנחית מהלומת אגרוף בפני.

"הוי רבי", העליתי בשפתי את הבטחתי של אותו רבי טהור, בראותי את הסכנה, שבה אני נמצא, "ריבוננו של עולם הושיעה אותי בזכות הצדיק". הערבי שהיכה בי החל חוזר על עקבותיו, והנה זו לא גוזמה! הוא הספיק לצעוד ארבעה צעדים לא יותר... ונפל על עורפו ונשאר שוכב. כולם מיהרו להרימו אך הוא לא הגיב כלל... הזעיקו אמבולנס ולקחו אותו במהירות לבית החולים.

לא ארכה השעה ובבתי המלאכה פשטה השמועה, שאותו מחמוד מת משטף דם במוחו...ומאז המשכתי לעבוד בין אלפי עובדים ערבים, ועד לפרישתי לפנסיה איש לא העיז לגעת בי, איש לא נקף אצבע כנגדי..."

יפר הצדיק הנסתר רבי יוסף וולטון צצוק"ל, על קדושתו של הרב, כי בשעה שליווה את הצדיק לאחר פטירתו, כאשר הגיעה המיטה של רבי שלמה מזוועהיל, ראה עמוד אש היורד מהשמיים עד למיטה הנישאת למקום הקבורה. זכות קודשו תגן עלינו.

הגאון השקדן רבי עמרם ציון חי אזולאי זצ"ל - נולד ב-ב' ניסן ה'תרע"ט (1918) לאחר שנות עקרות רבות ותפילה נרגשת על ציונו של רבי עמרם בן דיוואן שבמרקו. נקרא ע"ש הצדיק ר' עמרם בן דיוואן והוסיפו לו את השם **ציון** - סגולה לתינוק שמתו אחיו וכן את השם **חי** כסגולה לחיים. בהיותו כבן חמש עלו הוריו לארץ. הפרנסה לא הייתה מצויה, והם חיו בעוני ובמחסור. בשנת ה'תרפ"ה (1924) התגוררו בחצר ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה. כשגדל למד בתלמוד תורה של עדת המערבים ובסיום לימודיו בת"ת, נכנס לישיבת 'פורת יוסף'. בתחילת דרכו בישיבה, התקשה בהבנת הסוגיות והיו מהרבנים שביקשו לעכבו מלעלות כיתה.

באחת הפעמים, לאחר עמל אינסופי, חש עצמו קרוב לאפיסת כוחות. סבר, שבית המדרש ריק. פתח את ארון הקודש ופרץ בבכי מטלטל. "ריבונו של עולם, אני רוצה לדעת את תורתך הקדושה! לא רוצה להיות עם הארץ! עמרם רוצה ללמוד תורה". חבריו מאותה תקופה מעידים כי מאותו עת השתנה לבלי הכר. מעיינות החוכמה שפעו במוחו. שקדנותו הייתה מופלאה, עד שבירושלים היו אומרים בדרך צחות כי **מן הסתם מתחת ספסלו של רבינו כבר התהווה בור**, מרוב השנים שישב ועמל שם ללא הפסק. כונה 'המתמיד של פורת יוסף'. מעולם לא יצא לנפוש.

בשנת ה'תשכ"א (1960) קיבל את משרת הדיינות בעיה"ק צפת ת"ו. לאחר מכן בחיפה ולבסוף שימש כדיין בתל אביב. הסיר את משקפיו בלכתו בדרך ונמנע מלהגביה את מבטו. היה מנסה להשכין שלום בין הצדדים בכל כוחו. גאון בנגלה ובנסתר. סלד מהשררה והכבוד. עד שנת ה'תשכ"ז (1966) למד בבית הכנסת 'אהלי יעקב' בשכונת זיכרון משה בירושלים והיה לומד ברצף במשך עשר שעות תמימות. בתקופה זו סיים את הש"ס עשר פעמים. בהמשך עבר לבני ברק שם קבע את לימודו בישיבת 'אור התורה'. הזדכך בייסורים ונפטר ב-כ"ו אייר ליל ספירת 'יסוד שביסוד' ה'תשנ"ט (1999). חי כ-81 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: הגאון המקובל ר' שלום מרדכי (שימש אב"ד לעדת המערבים וחבר בית הדין הגדול לערעורים). **אימו:** מרת חיה עיישה (מצאצאי צדוק כהן גדול). **אשתו:** מרת רחל אלקיים. **מרבתי:** הגאון ר' שמואל עזראן, הגאון ר' עזרא עטיה, הגאון ר' משה עדס, הגאון ר' יעקב עדס. **חברות:** הגאון ר' שלום כהן, הגאון ר' יעקב כהן, הגאון ר' ישועה עטיה (קבלה), הגאון ר' בן ציון אטון, הגאון ר' אריה לוי, הגאון ר' חיים קניבסקי. **מתלמידיו:** הגאון ר' מרדכי אליהו. **ילדיו:** מרת נצחיה (נישאה לגאון ר' יעקב יוסף), מרת סימה (נישאה לגאון ר' יעקב טראב), מרת ברכה רוח, ר' שלום

להלן סיפורים המובאים מתוך 'עבדך בן אמתך' שכתבם הנכד, ר' יהונתן ומהם ניתן ללמוד מעט על רבינו: פעם לקח בנו, ר' שלום את רבינו לתל אביב לגה"צ רבי שמעון חירארי זצ"ל, בעל השערי שמעון' כדי לערוך הכרות בין שני הגאונים הצדיקים ושיברכו זה את זה. כאשר יצאו, הצביע רבינו על עקב נעלו של ר' שמעון והפטיר: "שם אני נמצא...". כך הראה ביטול מוחלט של כל ישותו כשראה ת"ח.

אחד מתלמידי הישיבה הצעירים באותם הזמנים היה הגאון המקובל ר' מרדכי אליהו, שהיה מוכשר ובעל מרץ, הוא חיפש מי שילמד אותו חושן משפט ואיווה לו למורה את רבינו. הצדיק הסכים וקבע עימו סדרי לימוד בחברותא בהם לימד אותו את כל תורת חושן משפט, עד שהיה רבי מרדכי מוכן לבחינות. בהגיע העת נבחן רבי מרדכי בהצלחה ובסיוע הראש"ל רבי יצחק נסים התמנה לדיין בישראל ושפט את ישראל בצדק.

כל זמן הלימודים היה התלמיד רבי מרדכי אליהו תמה: "איך זה שרבי עמרם הבקי כל כך בסבכי השיטות אינו ניגש בעצמו לבחינות?". הוא שוחח עימו על כך ורבינו דחה אותו בלך ושוב. **נפשו התאוותה לשקוד על התורה ולא להיות דיין.** קם רבי מרדכי ועשה מעשה נועז. הוא הלך ונרשם לבחינות של הרבנות בשמו של רבינו, ואף חתם במקומו. כאשר קרב מועד הבחינה ניגש אל רבינו ואמר לו מה שעשה.

ר' עמרם ההמום ניסה לסרב, אבל בעצת אשתו הרבנית שהתלוננה על המחסור בבית, ואמרה: "מה בכך שתבחן, ואחר כך תחליט". ניגש והתכונן לבחינות הדיינות בשינון יסודי. טרם כל מבחן היה מתפלל לה' בדמעות ובתחנונים, לבל יבייש את אביו הגדול, הדיין הנודע ר' שלום אזולאי זצוק"ל. גם לאחר שעבר את הבחינה בידיעה מקפת ויסודית, לא התאוה למשרה ורבנות. הוא ביקש להמשיך ולשבת בשלווה ולשקוד על תלמודו האהוב.

○ יפרה רעייתו לחתן נכדתה הגאון רבי אברהם בן חיים שליט"א: "שנתיים קודם פרישת רבי עמרם לפנסיה, הגיעה לו הצעה מפתה להתמנות כאב"ד בתל אביב, דבר שיגדיל את משכורתו ואת הפנסיה שלו לשארית חייו. מה גם שבזה יוכל להאריך את ימי משרתו ולדחות את פרישתו לפנסיה. רבי עמרם סירב בכל תוקף. הוא טען בכאבו: **"בגלל דאגתך לפרנסה התמנית לדיין ויצאתי 'בטלן', היה לי מספיק... רצוני להשלים את הזמן הקצוב לי ולחזור לתלמודי..."**

גאוני דורו דיברו רבות בשבחו. חכם יהודה צדקה התבטא: **"אם אפגוש ברבי עמרם ברחוב, לא אברך אותו ב'שלום' בקול רם, משום שייאלץ לענות לי, ובוודאי יש בכך משום 'ביטול תורה'"**. חכם בן ציון אבא שאול אמר: "שווה לבוא לבני ברק רק בכדי לחזות בפני קודשו של רבי עמרם". ואף מרן הראש"ל רבינו עובדיה יוסף, היה נרגש כולו, כאשר היה נפגש עם רבי עמרם: **"באנו לקבל פני שכינה!"**, אמר. תודתנו לנכדו, הרב יהונתן יוסף על ששלח לנו את החומר

הצדיק הרב פנחס הכהן רבין זצ"ל המכונה 'רבי פנחס הגדול' - נולד בחודש סיוון ה'תקמ"ח (1788) בבוכרה. אביו היה מורה צדק בבגדאד ובא לבוכרה לשמש שם כרב ומו"צ. אביו סירב להתפרנס מהרבנות והיה משתכר כצובע חוטי משי ואורג בדים. בתחילה למד אצל אביו ובהיותו בגיל שמונה שנים הכניסו אביו לישיבתו של הגאון ר' יוסף מאמאן 'המערבי', והיה אחד מן התלמידים הראשונים שפקדו את ישיבתו. ב-כ"ג כסליו ה'תקפ"ג (1822) והוא בן שלושים-וחמש שנים בלבד נפטר רבו, ר' יוסף המערבי. רבינו הוא מונה לשמש כרבה של בוכרה על פי צוואת רבו, ואכן הוא שימש כדיין והרב הראשי של יהדות בוכרה, וכל חבל טורקסטן, טג'קיסטן ואוזבקיסטן.

הנהיג את הקהילה מבחינה רוחנית. כרב ראשי עמד בראש הישיבה, בראש בית הדין ובראש מערכת השחיטה. סייעו לו קבוצת חכמים 'שבעת טובי העיר' של הקהילה וכן הרב פנחס 'הקטן' (נישא למרים, בתו של הרב מאמאן, ועסק בניהול העניינים החומריים של הקהילה). **בעל מופת. נפגש עם אליהו הנביא.**

בשנת ה'תק"ח (1839) נאלצו יהודי משהד לבחור להתאסלם או למות. רבים מהם ברחו וחלקם הגיעו לבוכרה. רבינו השתדל למענם, כאשר פנה לאמיר וביקש שיאפשר להם להיכנס לעיר ולהעניק להם את חסותו. האמיר נענה לבקשה בשל הערכתו הרבה לרבינו. נפטר בערב ר"ח סיוון, כ"ט אייר ה'תרי"ח (1858). חי כ-70 שנים. ציונו בבוכרה. בנו, ר' יצחק חיים היה בן שמונה בפטירת אביו והקהילה מינתה את הרב יוסף בן באבא לראש הישיבה. כשמלאו לבנו ר' יצחק חיים שמונה-עשרה, מינו אותו לשמש כאב"ד וראש הישיבה.

אביו: חכם ר' יצחק (שימש כמורה צדק בבגדאד ומו"צ בבוכרה). **אימו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת רחל (זיווג ראשון), מרת רבקה (זיווג שני). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' יצחק, ר' יוסף מאמאן. **מתלמידי:** הגאונים ר' דוד 'מלמד' חפץ ור' יוסף כוג'הינוף. **ילדיו (מאשתו הראשונה):** מרת לאו, מרת שרה. **ילדיו (מאשתו השנייה):** הגאון ר' יצחק חיים (שימש אחריו כדיין וראש ישיבה. רבה של בוכרה וגליליתיה משנת ה'תרכ"ו ועד לפטירתו בג' בסיוון ה'תרנ"ו). נישא למרת יוכבד, נכדתו של הרב מאמאן, רבו של אביו. בביתו התקיימה הישיבה המרכזית להכשרת רבנים, מורים ושוחטים).

באחד הימים הבחין רבי פנחס הכהן רבין זצ"ל, רבה של יהודה בוכרה, בלוויה של אישה יהודייה. שאל רבינו את המלווים: "להיכן מובילים אותה?". הם השיבו לו: "לעבר בית-החיים". השיב להם רבינו: "טעות בידכם. האישה לא נפטרה אלא חיה. עשו לה הקזת דם ותחיה". מיד עשו לה כדברי הרב, והאישה קמה ועמדה על רגליה.

הדבר התפרסם והגיע עד ארמון האמיר. כששמע את הדברים זימן אליו את ר' פנחס ושאל אותו: "מהיכן ידע כבודו, כי האישה אינה מתה?". השיב לו הרב: "חבר שלי אמר לי". שאל האמיר: "והיכן מקומו של חברך זה?". ענה: "הוא יבוא אלי במוצאי שבת קודש". ציווה עליו האמיר: "אמור לו שהמלך מעוניין לראותו. ואילו אתה, בא אלי ביום ראשון בבוקר!". השיב ר' פנחס: "כדברך אדוני המלך". במוצאי שבת קודש לא בא 'החבר' לרבי פנחס כמדי שבו.

הלך ר' פנחס אל חבריו, שני צדיקי הדור בבוכרה - מולא מור ומולא חלפתא, ושאל אותם: "מדוע לא הגיע אלי אליהו הנביא הלילה?". הללו ענו לו: "אליהו הנביא כועס עליך מאחר שקראת לו 'חבר'. היית צריך לכנותו: 'רבי ומורי'. אבל דע לך, שאף על פי כן, מסר לנו אליהו הנביא כי מחר בבוקר תלך אל המלך כאשר הבטחת לו, והוא יצטרף אליך". בשעות הבוקר השקיף האמיר מארמונו וראה את רבי פנחס מגיע, ומעל ראשו מרחפת עננת אש. חשש המלך פן רבינו ישרוף את ארמונו, ושלה לר' פנחס לומר לחברו, שילך ולא יכנס לארמון, והוא יבוא לארמון לבדו. כאשר נכנס ר' פנחס לארמון אמר לו האמיר: "את 'חברך' ראיתי, אשרך שזכית לכך". ושלה אותו מפניו בכבוד גדול. (מעובד מתוך 'ליקוטי ניסים')

הסיבה שהוצמד לשמו את הכינוי: 'רבי פנחס הגדול' כפי המסופר במסורת העדה, שהאמיר - שליטה של בוכרה, היה מוסלמי קנאי. על פי דיני האסלאם אסור למוסלמי לשנות יין ומשקאות חריפים. גם על היהודים נאסר למכור יין למוסלמים.

הגיעו שמועות, שהיהודים הפרו את הצו ומכרו למוסלמים יין. השופט העליון הזמין את נשיא היהודים רבי פנחס והתרה בו, שמעשים כאלו לא יחזרו על עצמם. לימים נתפסו מוסלמים שיכורים. לאחר חקירה ודרישה התברר, שקנו את המשקה מיהודים. כששמע על כך האמיר הוא זימן אליו את הרב ודרש ממנו ומתשעה מראשי הקהילה למצוא את מוכרי היין ולהסגיר אותם למלכות, על שעברו על הצו שאוסר מכירת משקאות אלכוהוליים למוסלמים.

רבי פנחס שחשש שאם ימסור את שמות היהודים, שמכרו יין למוסלמים, יעניש אותם המלך בעונש חמור מאוד. לכן סירב יחד עם ראשי הקהילה. האמיר שנפגע מכך וראה במעשה זה פגיעה קשה וכן חשש, שאם הרב היהודים וראשי הקהילה מתנהגים כך, אזי גם היהודים שיראו את מעשהו עלולים לזלזל במלכות ועל כן גזר, שיש להפיל את רבינו ממרומי המגדל הגבוה בעיר (מהמינארט) שגובהו שלושים ושמונה מטר, למען יראו ויראו במעמד כל אנשי הקהילה. כמובן, נפילה מגובה שכזה היא גזר דין מוות.

רבינו קיבל עליו את הדין בגבורה. אנשי הקהילה הכריזו צום ותפילה כדי להעביר את רוע הגזירה. במועד גזר הדין עדיין הרב סירב למסור את השמות. ניגש השומר והפיל את רבינו מראש המגדל, כאשר כל אנשי העיר ניצבים בתחתית המגדל. אך התרחש נס, ועל אף שהוא נפל, רבינו לא נפגע כלל. לתדהמת כל הנוכחים רבינו קם מיד ועמד על רגליו.

האמיר, שהארמון שלו היה במקום סמוך צפה באירוע. כשראה את הנס שהתרחש לרבינו, התמלא ביראה ופחד שמא הרב יתנקם ויפגע בו. האמיר רצה לפייס את רבינו, ולכן ציווה להביא אותו אל ארמונו. כשהגיע רבינו לארון, נתן לו האמיר מתנות ואף הורה שמכאן ולהבא יש לנהוג כבוד ביהודים. מאותו המקרה כונה רבינו בפי הכול רבי פינחס 'הגדול'.

הגאון הרב דוד חיים שלוש זצ"ל - נולד ב-י' טבת ה'תר"ף (1920) במרוקו. כאשר היה כבן חצי שנה הוריו עלו לארץ. על אביו מסופר, שכאשר היה כבן שנתיים וחצי נטה למות. מכיוון שכל אחיו נפטרו במהלך השנים, ניגש הסב להתפלל וביקש מבורא עולם שיניח לבנו ויקח אותו, ואכן לאחר כשבוע נפטר הסבא ר' דוד ואילו אביו הבריא מחוליו.

למד בישיבת 'פורת יוסף' בירושלים. נשלח בשנת ה'תשי"ג (1953) ע"י הראשון לציון דאז, הג"ר בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל, לשמש כרב הראשי הספרדי של העיר נתניה. **תפקיד אותו מילא במשך 63 שנים! עד פטירתו.** בשנת ה'תשמ"ג (1982) מונה כחבר במועצת הרבנות הראשית לישראל. פרסם למעלה מעשרה ספרים בתחומים הלכתיים ואחרים. ביסס וחיזק את מנהגי עדת מרוקו שהוא נמנה עליה. **גאון ובקי עצום בכל מכמני התורה. ענוותן מופלא.** לחם את מלחמתה של תורה. שקדן עצום. דבק בבורא בכל ליבו. **אהב את ישראל בכל נפשו.** נפטר ב-ב' סיוון ה'תשע"ו (2016). חי כ-96 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

סבא: ר' דוד (המכונה 'דוד המלך'). **אביו:** ר' יוסף יצחק (אב"ד, רב עדת המערבים בירושלים וכן היה מרבני ישיבת פורת יוסף). **אישתו:** מרת דינה (בת ר' מאיר ועקנין ששימש כאב"ד טבריה). **אחיו:** ר' אברהם (רבה של כפר סבא. תלמיד הגאון ר' עזרא עטיה). **מילדינו:** (ה' חנן את רבינו ב-12 בנים ובנות, שניים נפטרו בחייו): הרבנית מרים דיין (אשת הרב של צפת), ר' אליהו (בנו הגדול של הרב משמש כרב בבולטימור ארה"ב), מרת ניצה ע"ה (נפטרה בשנת ה'תשנ"ד), ר' אוריאל (מורה בישראל), ר' נתנאל משה ז"ל (רב, נפטר בשנת ה'תשס"ד), הרבנית רותי (נישאה לר' שמעון חדד-רב ברחביה), ר' שלמה (מנהל ההקדש הספרדי צפת מירון), ר' יהודה (רב שכונת משכנות זבלון בנתניה וראש כולל), ר' יוסף יצחק (רב במועצה איזורית דרום השרון וכן משמש כיושב ראש ארגון הרבנים האזוריים), ר' איתן (רב, עו"ד), מרת יעל בריח (מורה) ור' עמירם שלוש (משמש כרב).

מספריו: **ישו"ת חמדה גנוזה**- ג' חלקים הכוללים מידע מקיף אודות הפעלת חשמל בשבת וביום טוב, תכלת של ציצית, זמן בין השמשות, שנת שמיטה, השתלת איברים, קביעת רגע המוות וכו' **ינדחי ישראל יכנס**- בנושא יהודי אתיופיה המכונים פלשים **איילת השחר**- על מגילת אסתר **אור חדש**- על התורה **מכתם לדוד**- פירוש על תהילים, מחזור לראש השנה ויום כיפור **ישושנים לדוד**- דרשות למועדי השנה וימים נוראים, ולימי שמחה **משכיל לדוד**- פירוש למסכת אבות, פירוש לאגדות חז"ל, והספדים **פירוש לסליחות ועוד.**

יפר ידידי ורעי, ר' אלון ארביב הי"ו המשמש כמזכיר הראשי של בית-הדין הרבני נתניה זוכה להוציא עלון שבועי בשם 'אורי וישעי' מעשה שהיה עד אליו: לפני כשמונה עשרה שנה התבקשתי ע"י ידיד קרוב, שאבוא לאסוף את מורינו הרב זצ"ל מביתו, מאחר שהוא ביקש ממנו לשמש כסנדק לבנו שיחיה. הרב זצ"ל הסכים מיד, ואמר לו את המקום ושעת הברית.

לפני שהגעתי לביתו התקשרתי ומיד הרב ענה לי, "כן". אמרתי לו, שאני בא לקחת אותו לברית, שהוא מוזמן אליה. והוא אמר לי: "אני תיכף יורד". רבינו ירד מביתו נכנס לרכב אך פלא היה בעיניי, **הרב ללא הטלית שלו**, חשבתי לתומי, שיתכן וכבר לקחו את הטלית או שהרב יקח טלית מהאולם. אך כמובן, מחמת כבוד הרב, לא שאלתי על כך, אך שאלתי בנושא הלכתי אחר, ורבינו ענה לי בחריפות ובידיעה מעמיקה, וכל הנסיעה הודיתי לבורא, שסיפק בידי את הזכות לקחת את הצדיק ברכבי, למרות שידעתי שלא אוכל להשתתף בסעודת ברית המילה, שהיא סעודת מצווה, כי אצטרך גם להחזיר את הרב לביתו.

כשהיגענו לאולם, הייתה שמחה רבה נסוכה על כל המשתתפים, וכל הקהל פרץ בשירה אדירה "ימים על ימי מלך תוסיף" וכו', ומיד התחילו במילה, כל הזמן ידו של הרב לא משה מידי, אך היה דבר מוזר, **הרב לא עלה לכיסא אליהו, ומי שעלה היה חמיו של אבי הבן**, ואכן הברית נעשתה והרב זצ"ל לא היה סנדק, כמובן, שהרב הוא זה שבירך את הברכות לאחר הברית, ומיד ביקש לחזור לביתו.

בדרך שאלתי: "הרי כת"ר היה צריך לשמש כסנדק, מדוע לא ישבתם על הכיסא או שבכלל לא הייתם מטריחים את עצמכם לבוא עד לכאן". השיב לי הרב בעוונה ובחן: "אבי הבן שוחח איתי לפני מספר ימים וביקש, שאסכים להיות הסנדק בעבור בנו, מיד השבתי לו שכן, ובפרט שהברית בצהריים, כך שזה זמן המנוחה ואיני נמצא ברבנות".

"אלא שהבוקר הגיע אלי האבא לבית הכנסת, ואמר לי **שחמיו כועס מאוד על שנותן את הכיבוד לרב**, ולא ייתכן שהוא יפסיד סנדקאות, אך אבי הבן בשלו ואמר שלא ייתכן לבזות את כבוד התורה, כבר הרב הזמין, והוא לא יכול עכשיו לבטל זאת, כששמע דברים אלו אמר לו חמיו: 'תנסה לשכנע אותו, ואם יסכים- מה טוב, ואם לא, אז לא תהיה לי ברירה'. בבוקר, כששמעתי זאת השבתי לו: 'חלילה, חמיר קודם, הוא צודק, לתת את הסנדקאות לסבא זה דבר טוב, אני מוותר, העיקר שיהיה שלום בית'."

אז הקשיתי על הרב זצ"ל: "אז אם כן, מדוע בכל זאת הגיע הרב?", השיב לי: "האבא הזמין אותי והסכמתי להופיע בשמחתו, וכי אני צריך להתנות את הגעתי לברית בכך שאהיה סנדק, ואם לא אז אני פטור מלהופיע? אני ביקשתי לכבד את אבי הבן, שהזמין אותי ותו לא. אין זה קשור כלל ועיקר לגבי הסנדקאות". אציין, ששוחחתי עם אבי הבן לאחר הברית, והוא תיאר לי את העוול ועוגמת הנפש, שעשה לרב זצ"ל, אך הרב ניחם אותו במתק שפתיו וחזר ואמר, **שהוא לא מבין, מדוע הוא דואג לכבוד שלו באומרו: "הרי יש ברית והזמנת אותי, אז אני צריך להשתתף!"**

האדמו"ר הרב ישראל הגר זצ"ל - נולד ב-ב' אלול ה'תר"ך (1860). נקרא על שם חותן סבו, הגאון רבי ישראל פרידמן מרוז'ין. לאחר נישואיו עבר ללמוד בבית חותנו בדז'יקוב ולאחר פטירת חותנו חזר לויז'ניץ. לאחר פטירת סבו בשנת ה'תרמ"ה (1885) התמנה לרב בעיירה בידוולה, במרמורש. בשנת ה'תרמ"ח (1888) נאלץ לברוח מהעיירה לויז'ניץ עקב הלשנה. עם פטירת אביו בשנת ה'תרנ"ג (1893) בהיותו כבן 33 שנים בלבד החל לשמש כאדמו"ר לחסידי ויז'ניץ (האדמו"ר השישי). עשרות אלפים מיהודי אירופה היו לחסידיו. באותו זמן הקים הרב את ישיבות 'בית ישראל' ו'דמשק אליעזר' בוויז'ניץ, שבראשה עמד בנו ר' אליעזר הגר. הישיבה התקיימה בעיירה עד השואה.

ב-י"ג באב ה'תרע"ד (1914), מספר ימים לאחר פרוץ מלחמת העולם הראשונה נפטרה אשתו. אולם, הרב סירב להמלט מהעיר, מחשש שיפיל פחד על היהודים הנותרים. לאחר שהרוסים חיפשו אחריו כדי לגייס אותו נאלץ להימלט לקוסוב, שם התגורר אצל קרובו, ר' משה הגר (בעל ה'לקט עני'). אולם כחודשיים לאחר מכן נאסר על ידי הרוסים ושוחרר לאחר השתדלות של חסידיו. **נודע בצדקתו וקדושתו, וב'אהבת ישראל' שלו ובענוותנותו הגדולה. בעל רוח-הקודש. גאון בתורה. רבים פנו אליו ונושעו.** נפטר ב-ב' סיוון ה'תרצ"ו (1936). חי כ-76 שנים. ציונו הועבר מרומניה ע"י בנו (האדמו"ר ר' חיים מאיר) לארץ הקודש. הוא פנה לגאון ר' דוד שפרבר (אב"ד בראשוב) שהתגורר ברומניה ולגאון ר' משה דוד אסטרייכר ושניהם התירו הוצאת הארון והבאתו לארץ ישראל. נטמן באוהל בבית הקברות שומרי שבת בבני ברק (שם נטמנו רוב אדמו"רי החסידות שהלכו לעולמם).

אביו: האדמו"ר ר' ברוך (בעל 'אמרי ברוך' מוויזשניץ). **אמו:** מרת ציפורה. **אחיו:** ר' פנחס מבורשא. **מרבותיו:** סבו, ר' מנחם מנדל (ה'צמח צדיק'), חותנו, ר' מאיר הורוביץ (ה'אמרי נועם' מדז'יקוב). **נשותיו:** מרת הינדא (זיווג ראשון- נישא בשנת ה'תרל"ה. בת ר' מאיר הורוביץ, בעל 'אמרי נועם' מדז'יקוב), מרת מרים (זיווג שני- נישא בשנת ה'תרפ"א, בת ר' יעקב כהנא אב"ד חצי-עמר), מרת שיינדל הי"ד (זיווג שלישי- נישא בשנת ה'תרפ"ז, בת ר' יעקב לייב מטריסק. נרצחה בשואה). **בניו:** האדמו"ר ר' מנחם מנדל (ראש ישיבה ואדמו"ר בוישובה), האדמו"ר ר' חיים מאיר (מילא את מקום אביו בגרוסוורדיין, ולאחר מכן בבני ברק), האדמו"ר ר' אליעזר (מילא את מקום אביו בוויז'ניץ), האדמו"ר ר' ברוך (מייסד חסידות סערט-ויז'ניץ), ר' שמואל אבא. **בנותיו:** מרת חיה (נישאה לר' שלום רוקח מסקאהל), מרת חוה (נישאה לר' אלטר יחזקאל הורוביץ מדז'יקוב), מרת שרה (נישאה לר' צבי חיים הורוביץ מרימנוב), מרת דבורה (נישאה בזיווג ראשון לר' אלטר מנחם מנדל הגר מבורשה ובזיווג שני לר' משה חיים לאו, רבה של פיטורקוב), מרת שיינא רחל (נישאה לר' אברהם יהושע העשל מזינקוב), מרת העניא (נישאה לר' מרדכי שרגא פרידמאן מביאן צ'רנוביץ'). **מספריו:** **אהבת ישראל** - על התורה ומועדים **אור ישראל**.

נדר ומדכי הרימו כוסיות לחיים ואיחלו 'מזל וברכה', להצלחת העסקה החדשה. הנתונים שהציג מדכי, הסוחר הנודע מבוקרסט שברומניה, לסנדר, יהודי אמיד מעאראד, היו מפתים. סנדר נתן את אמונו באיש, הגיש לידינו את הכסף, וציפה לרווחים. עברו שבועות וחודשים. סנדר המתין בקוצר-רוח לידיעה כלשהי. עם הזמן החלו הספקות לכרסם בלבו. הוא נתן את כל כספו, ומי יודע אם פעל נכון?

יום אחד נשמעו נקישות על דלת ביתו. האיש שבפתח הודיע לו: "מדכי פשט את הרגל. כספך וכספם של כל לקוחותי, ירדו לטמיון- והוא נעלם". הזר יצא, מניח את סנדר המום. האיש פרץ בבכי: "מאדם אמיד, נעשיתי אביון". הוא התקשה להסתגל למצבו החדש והסתגר בביתו. ידידיו הציעו לו לצאת ולהיות רוכל בכפרים, שבהן אין מכירים אותו. כך תיחסך ממנו הבושה, והוא ישתכר לפרנסת ביתו. קיבל סנדר את העצה ויצא לדרך.

בעיירה גרוסוורדיין שכן באותה עת ר' ישראל מוויז'ניץ. הרב קיבל כל יהודי באהבה והרעיף שפע ברכות. סנדר החליט להיכנס לרבי ולקבל את ברכתו בדרכו החדשה. הרבי קיבלו בסבר פנים יפות וברכו. לא עבר זמן רב, וסנדר ראה בהתממשות הברכות. הוא הצליח מאוד, קנה בזול ומכר ברווח נאה. במרוצת הזמן החל לסחור גם עם הגויים, מכר לרבים מהם בהקפה, ואחת לכמה חודשים בא אליהם לגבות חובות.

דבקותו ברבינו התחזקה. אחת לחודש שב לביתו, משאיר לאשתו סכום נאה לפרנסת הבית, ושוב יוצא למסע. בכל נסיעה היה הולך לגרוסוורדיין ונכנס לצדיק. ביקורו האחרון התנהל בדרך שונה מן הרגיל. הרבי קרא את הפתקה, שהגיש לו, ובה בקשותיו, אך לא מיהר להשיב. בעיניים חודרות הביט בסנדר זמן-מה, ולבסוף אמר: "**שתינצל מידי הגויים**". סתם ולא פירש.

לא היה לסנדר קצה חוט להבין את כוונת הצדיק. לא עברו ימים ודברי הרבי נשכחו. באחד מסיבובי גביית החובות בא לפלוטניצה. לעת ערב ניגש לאחרון שבבעלי החוב, אנטוני האיכר. האיש קיבל את פניו בחיוך ואמר: "כבר חשיכה, ואתה תשוש ועייף. שכב לישון כאן ומחר בבוקר אשלם חובך". סנדר לא רצה ללון בבית, שיש בו פולחן והתחמק בתירוץ, שהבית קטן, ולא יהיה להם נוח להלינו שם. אנטוני דחק בו והציע לו לישון באסם שבחצרו, שם בחר גם בנו, תאודור, מצע נוח על הקש. עייפותו של סנדר גברה עליו, והוא הסכים.

סנדר ניסה לישון, אבל השינה נדדה ממנו. לבסוף סבר, כי אולי המקום שבו שכב לישון, אינו נוח לו. הוא שאל את בן האיכר האם יסכים להחליף איתו מקום. הצעיר נענה, וחיש שקע בשינה עמוקה. אך לסנדר ההחלפה לא הועילה כלל. כשנכח, כי לא יצליח לישון, החליט לקום ולצעוד לעיירה הסמוכה, שבה היה אמור לפגוש עוד לקוחות. את חובו של אנטוני יגבה בדרך חזרה. גם לאנטוני היו 'נדודי שינה'. באותה שעה החל להסיק את התנור בביתו. לשאלת אשתו ענה, כי הוא מתכוון להרוג את היהודי ולהשליך את גופתו לתנור. האישה נבהלה, אך אנטוני הסביר לה, כי יש כסף רב ברשות היהודי, וכך ייטלו את הכסף וגם ייפטרו מהחוב.

הלה יצא בחושך וחרבו בידו אל האסם. הוא ידע בדיוק היכן שכב סנדר לישון, ובהינף יד הטיל את החרב על הישן והרגו. הוא גרר את הגופה לתוך הבית ואז פתאום ראה את פני ההרוג: בנו, תאודור! "מה עשית?! רצחת את הבן שלנו!", צעקה אשתו. הוא התגונן וטען, כי הדבר נעשה בשגגה. ריב קולני פרץ ביניהם. באותו זמן צעד סנדר לעבר העיירה השנייה. שוטרים שראו אותו חשדו, שהוא גנב. הוא סיפר להם, מי הוא, והיכן לן בלילה, והשוטרים לקחוהו עמם לבית האיכר, כדי לאמת את דבריו. בהגיעם אל הבית שמעו מאחורי הדלת את קולות הריב.

האיכר זעק, כי כוונתו הייתה להרוג את היהודי והבן נהרג בטעות, ולכן עכשיו עליהם לטעון, שהיהודי האורח הרג את בנו... לא עברו דקות אחדות ואנטוני נלקח כבול באזיקים בידי השוטרים. הם אמרו לסנדר, כי 'שיחק לו מזלו' שתפסוהו. אלמלא כן הם היו מאמינים לאנטוני, וסנדר היה יושב במאסר על רצח הבן. סנדר נשא עיניו לשמים והודה לה'. או-אז נזכר פתאום במילים שאמר לו הצדיק: "**שתינצל מידי הגויים**".

רבי ישראל הגר זצ"ל - נולד ב-ב' אלול ה'תר"ך (1860). נקרא ישראל על שם חותן סבו רבי ישראל מרוז'ין. לאחר נישואיו הראשונים עבר ללמוד בבית חותנו בדז'יקוב ולאחר פטירת חותנו חזר לויז'ניץ. לאחר פטירת סבו בשנת ה'תרמ"ה (1885) נתמנה לרב בעיירה בידוולה, במרמורש.

בשנת ה'תרמ"ח (1888) נאלץ לברוח מהעיירה לויז'ניץ עקב הלשנה. עם פטירת אביו בשנת ה'תרנ"ג (1893) נתמנה לאדמו"ר לחסידי ויז'ניץ (האדמו"ר השישי), והוא בן 33 בלבד. גדולי הדור כינוהו 'הצדיק הטוב והמתוק'. עשרות אלפים מיהודי אירופה היו לחסידיו. באותו זמן הקים הרב את ישיבת בית ישראל ודמשק אליעזר בוויז'ניץ, שבראשה עמד בנו ר' אליעזר הגר. הישיבה התקיימה בעיירה עד השואה.

ב-י"ג באב ה'תרע"ד (1914), מספר ימים לאחר פרוץ מלחמת העולם נפטרה אשתו. אולם הרב סירב להמלט מהעיר מחשש, שיפיל פחד על היהודים הנותרים. לאחר שהרוסים חיפשוהו למטרת גיוס נאלץ להימלט לקוסוב, שם התגורר אצל קרובו, ר' משה הגר (בעל ה"לקט עני"). אולם לאחר כחודשיים נאסר על ידי הרוסים ושחרר במאמצי החסידים. **נודע בצדקתו וקדושתו, וב"אהבת ישראל" שלו ובעוונותו הגדולה. בעל רוח-הקודש. גאון בתורה. רבים פנו אליו ונושעו.**

נפטר ב-ב' סיוון ה'תרצ"ו (1936). חי כ-76 שנים. ציונו הועבר מרומניה ע"י בנו (האדמו"ר ר' חיים מאיר) לאחר שהבטיח לעשות ככל יכולתו להעלות את אביו לארץ הקודש. הוא פנה לגאון ר' דוד שפרבר (אב"ד בראשוב), שהתגורר ברומניה ולגאון ר' משה דוד אסטרייכר ושניהם התירו הוצאת הארון והבאתו לא". הוא נטמן באוהל בבית הקברות שומרי שבת בבני ברק (שם נטמנו רוב אדמו"רי החסידות שהלכו לעולמם).

אביו: ר' ברוך (בעל 'אמרי ברוך' מוויזשניץ). **אמו:** מרת ציפורה. **אחי:** ר' פנחס מבורשא. **מרבתי:** סבו, רבי מנחם מנדל (ה"צמח צדיק"), חותנו, ר' מאיר הורוביץ (ה"אמרי נועם" מדז'יקוב). **נשותיו:** מרת הינדא (זיווג ראשון - נישא בשנת ה'תרל"ה בת ר' מאיר הורוביץ, בעל 'אמרי נועם' מדז'יקוב), מרת מרים (זיווג שני - נישא בשנת ה'תרפ"א, בת ר' יעקב כהנא אב"ד חצי-עמר), מרת שיינדל הי"ד (זיווג שלישי - נישא בשנת ה'תרפ"ז, בת ר' יעקב לייב מטריסק. נרצחה בשואה). **בניו:** ר' מנחם מנדל (ראש ישיבה ואדמו"ר בוישובה), ר' חיים מאיר (מילא את מקום אביו בגרויסוורדיין, ולאחר מכן בבני ברק), ר' אליעזר (מילא את מקום אביו בוויז'ניץ), ר' ברוך (מייסד חסידות סערט-ויז'ניץ), ר' שמואל אבא.

בנותיו: מרת חיה (נישאה לר' שלום רוקח מסקאהל), מרת חווה (נישאה לר' אלטר יחזקאל הורוביץ מדז'יקוב), מרת שרה (נישאה לר' צבי חיים הורוביץ מרימינוב), מרת דבורה (נישאה בזיווג ראשון לר' אלטר מנחם מנדל הגר מבורשא ובזיווג שני נישאה לר' משה חיים לאו, רבה של פיוטורקוב), מרת שיינא רחל (נישאה לר' אברהם יהושע העשל מזינקוב), מרת העניא (נישאה לר' מרדכי שרגא פרידמאן מבויאן צ'רנוביץ'). **מספריו:** **אהבת ישראל** - על התורה ומועדים • **אור ישראל**.

ל הלא סיפורים מופלאים המעובדים מהספר 'קדוש ישראל', שמהם ניתן ללמוד מעט מגדולת רבינו: החסיד ר' דוד סלר חלם פעם, כי הובא למשפט בפני בית הדין שלמעלה ונפסק **דינו להסתלק מן העולם**. לפתע ראה, שנפתחה דלת ורבינו נכנס, ניגש אל שולחן הדיינים והחל לטעון לטובת הנדון.

לאחר הטיעון שוב דנו השופטים, ויצא הפסק, שיש להשאירו בחיים. בקומו בבוקר זכר ר' דוד את חלומו, והיות שלא מצא מנוחה לנפשו, נסע אל רבינו זצ"ל. **תיכף בהכנסו בטרם פצה פיו לספר חלומו, אמר לו הצדיק: "אבל הטענות שלי בכל זאת הועילו"** - אזי הבין, שזה לא היה חלום גרידא, כי אם מציאות ממש.

יהודי מטרנובה חלה פעם קשות, ואיתו גם ילדו. מחלתם נמשכה זמן מסוים, ועקרת הבית טיפלה בעמל רב בשני החולים. באחד הימים, ביושבה לנוח קמעא מרוב עייפותה, השעינה ראשה על השלחן ונרדמה. והנה חלמה, שנכנסה לאולם גדול, שם ישבו רבנים בעלי הדרת פנים ולמדו תורה. היא התייצבה בפתח, הסתכלה והזינה עיניה במראה מתוך הנאה.

לפתע ניגש אליה יהודי מהיושבים שם ושאל אותה: "האם שמך עטל בת פרל?" - "כן", השיבה האשה. פתח היהודי את ידיו וראתה, כי בידו האחת החזיק אבן יקרה גדולה ובידו השנייה - קטנה. "באיזה ילום את בוחרת?" - שאל אותה בעל הדרת הפנים. "רבי, אני חפצה בשניהם", ענתה האשה. **"את שניהם גם לי אין נותנים"**, הפטיר נשוא הפנים.

"אם כן אני בוחרת בגדול", אמרה האשה, ותיקץ משנתה. לא עבר מעת-לעת ובעל האשה, הבריא, אולם הילד החולה ל"ע נפטר. חודשים מספר לאחר מכן בא רבינו לביקור במרמורש, ובין הבאים אליו עם הפתקאות היו גם הבעל והאשה הללו. בהיכנסם אל הקודש פנימה, הכירה האשה, כי רבינו הוא זה שנתן לה לבחור בין היהלומים, **וכתוצאה מאותה בחירה הבריא בעלה ובנה נפטר ל"ע**. בהיזכרה בכל המאורע, הזדעזעה מאד והתעלפה. מיד הוציאוה משם, ובהשב נפשה בקרבה סיפרה את כל השתלשלות האירועים.

בתקופת מלחמת העולם באו מספר יהודים מעיר סיגט אל רבינו והתאוננו, כי בלשכת הגיוס שבעירם מונה קצין אוסטרי בשם דיאמנט, שהוא קפדן מאד. מסרב לקבל שוחד ומגייס כל אחד לצבא. הצית רבנו סיגריה והסתובב בחדרו אנה ואנה כשהוא מהורהר. כעבור זמן מסוים אמר: "סעו לביתכם, חצי דיאמנט המתקתי". **למחרת, כל מי שהלך להתייצב - שוחרר.**

הרה"ק רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל אבדק"ק מונקאטש - נולד ב-ה טבת ה'תרל"ב (1871) בסטריז'וב שבפולניה. נקרא ע"ש אבי זקנו, ר' אלעזר שפירא מלאנצהוט. מצאצאי ר' צבי אלימלך מדינוב (בעל ה'בני יששכר'). כבר משחר ילדותו ראו את עמקות שכלו ומהירת השגתו וכח זכרונו הנפלא. בהיותו כבן שלוש שנים חלה והגיע עד שערי מוות והוסיפו לו את השם חיים. גאון אדיר בתורה בנגלה ובנסתר. למד תורה מתוך יסורים. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרע"ד (1913) מילא את מקומו. מגדולי מנהיגי היהדות באונגארן שהשפעתו התפשטה על פני תבל. נודע בדרשותיו הנלהבות שעוררו את הלבבות. הקים את כולל תפארת צבי (ע"ש אביו). הקים את שכונת בתי מונקאטש בירושלים. ולאחר מלחמת העולם הראשונה ייסד את ישיבת דרכי תשובה, שמשכה אליה רבים מכל רחבי הונגריה וצ'כוסלובקיה, הוא אף עמד בראשה. נפטר ביום ב' סיון ה'תרצ"ז (1937). ציונו בבית העלמין בקרופיץ. חי כ-66 שנים. לאחר פטירתו שימש חתנו, ר' ברוך יהושע רבינוביץ כרב העיר ואדמו"ר חסידות מונקאטש.

סבא (מצד אביו): ר' שלמה (בעל השם משלמה). **אביו:** ר' צבי הירש ממונקאטש (בעל 'דרכי תשובה'). **אמו:** הרבנית אסתר. **בתו (היחידה):** מרת חיה פרימא רבקה (נישאה לר' ברוך יהושע ירחמיאל רבינוביץ). **נשותיו:** הרבנית חיה חאשא (בת ר' שרגא יאיר רבינוביץ מביאלובז'ג-זיווג ראשון, נישא בשנת ה'תרמ"ז-1886), הרבנית רחל פרל (בת ר' יעקב משה סאפרין מקאמארנא-זיווג שני, נישא בשנת ה'תרפ"ז-1926. התגרש מאשתו הראשונה לאחר שבמשך עשרים שנה לא היו לו ילדים ממנה!). **מתלמידיו:** ר' יצחק אייזיק מושקוביץ (אב"ד מאור הגולה), ר' נטע שלמה שליסל (דומ"ץ מונקאץ ומח"ס נטע שעשועים), ר' דוד קליין (מח"ס בית ארזים), ר' יצחק שטרנהעל (מח"ס כוכבי יצחק ורב בבליטמור), ר' יחיאל מיכל גאלד (מח"ס מאסף לכל המחנות). **מספריו ימנחת אלעזר-5** כרכים, שו"ת **אות חיים-הלכות תפילין יאות שלום-הלכות מילה ידברי קודש-דרשות ידברי תורה-9** כרכים המכילים חידושים, רמזים ואגדות **ידרכי תשובה-הלכות מקוואות יגהות הירושלמי-פירוש על תלמוד ירושלמי יחיים ושלום-על התורה יאדון כל יחמישה מאמרות-תורת שבת, סמוכים לעד, נוסח התפילה, מילי דהספידא, זיכרון צדיקים ימשמע ישועה-חיזוק אמונה בביאתו הקרובה של המשיח ינימוקי אורח חיים-על חלק אורח חיים בשלחן ערוך יעולת תמיד-על מסכת תמיד תלמוד בבלי ישער יששכר-על המועדים.**

בספר 'שיח זקנים' מובא סיפורו של הרה"ח ר' חיים אלטר לעפקאוויטש: "אבי ז"ל הוצרך להתייצב בפני ועד הצבא ביום צום גדליה בשנת ה'תרצ"ב (1930) בערך, וכידוע כדי להיפטר מהשירות הצבאי היו משחדים את אנשי הוועד (קאמיסיאן), אבל בעיר נירעדהאז, שם הוצרך אבי להתייצב, היה קאמיסיאן שהיה שונא ישראל מובהק ועל אף תאוותו לממון-היה כובשה ובלבד שיוכל לצער ולשלוח לצבא יהודי. אחד מאנשי עירנו, הרה"ח ר' לייבוש קליין ז"ל, נסע בראש השנה לרה"ק ממונקאטש. שלח אבי עמו פתקא אל הרה"ק, כדי שיברך אותו שיוכל, על אף שהמצב שנראה ללא מוצא להשתחרר מן הגיוס לצבא. ביום צום גדליה בבוקר חזר ר' לייבוש ממונקאטש ברכבת. באותה רכבת נסע אבי לנירעדהאז להתייצב בפני ועד הצבא, ופגש את ר' לייבוש באחד הקרונות. אמר לו ר' לייבוש, שהרב ממונקאטש אמר: "עוד היום תחזור, משם עם זקנך ופאָותיך".

"כשהגיע אבי לנירעדהאז, כבר מצא שם את אביו, שהראה לו בידיו, שכבר עשה כל מה שביכולתו ואי אפשר לשחדו, ואינו רואה כל מוצא. אבי עשה איזה פעולה ברגלו, וגם מרח על המקום ההוא, שע"י זה היה נראה כחולה מעט. והנה בדרך כלל, אף כשהגיעו חולים שבאמת, לא היו מסוגלים לשרת בצבא, מכל מקום ברשתם היו אנשי הצבא גוזזים את זקנם ופאותיהם, ורק לאחר מכן היו משחררים אותם לנפשם". "כשעמד אבי לפני אנשי הוועד, וראו את החולי על רגלו, אמרו 'שמה מונח המטבע'. כלומר, שאבי עשה כאן איזה רמאות, ואעפ"כ שלא כדרך הטבע שחררו אותו, וגם לא התעללו בו ולא גזזו את זקנו ופאָותיו, ואמרו לו שישלחו אליו את כתב הפטור באמצעות הדואר. זוכר אני כשהגיע הפטור, היה כתוב, שבשנים כתיקון משוחרר, ובעת מלחמה ג"כ אינו ראוי, כי אם לעשות איזה שירות, אבל לא להחזיק כלי מלחמה בידו".

יפר הגה"צ ר' אלחנן היילפרין ששמע מהרה"צ האדמו"ר ממונקאטש שליט"א: רבינו בהיותו בבית הרפואה בבודאפסט, בחודשי החורף ה'תרצ"ז (1937) קודם פטירתו, ביקש לסדר לו מניין לשבת בחדר פרטי בבית-הרפואה. ההנהלה הסכימה, בתנאי שישמור על השקט שלא יטרידו את החולים. אולם רבינו במנחה ער"ש, אמר בזעקת הלב את הפסוקים: "יאמרו גאולי ה'... וממערב מצפון ומימים (תהלים קז,ג)". ובאמרו הפסוקים "ויצַעקו אֶל ה', ויצַעקו אֶל ה'" רעשו סיפי הבית מקול בכיותיו, עד שהתקבצו כל המון אנשי בית-הרפואה כי נבהלו".

מיד הגיע המנהל וטען שרימו אותו, כי לא קיים הרה"ק הבטחתו לבל ירעיש, ענה לו הרה"ק: 'וכי אני הראשון, שעושה רעש בבית-הרפואה? הלא אתמול היה רעש כזה, ועוד גדול משל היום'. השיב המנהל: 'הרעש אתמול היה מחמת פצוע קשה שהובא לכאן, ולא יכלו להשקט את כאביו, ומחמת כן צעק בקולי קולות, ודבר כזה קורה מזמן לזמן בבית-הרפואה, אבל רעש הרבי היה על חנים ולא דבר'. ענהו הרה"ק בהתרגשות: 'מה אתה יודע על גודל הכאב וצער השכינה הקדושה וצער כלל ישראל, האם תדע כמה כואב ומר ליהודי, המצפה כבר אלפיים שנה לביאת המשיח? הלא הכאב גדול פי כמה, ואיך לא אצעק?!' (שיחתן של עבדי אבות)

רבינו חיבב מאוד את נכדו הקטן, צבי (שנולד לאחר שנים ארוכות לבתו היחידה). בחודש אלול, בשנה האחרונה לחייו, כשתקע האדמו"ר בשופר, ביקש הילד שיתקע עוד תקיעה אחת בעבורו. הסב נענה, וכל החודש תקע עוד תקיעה לשמחת נכדו. כשהגיע ערב ראש-השנה לא תקע האדמו"ר בשופר, מכיוון שאין תוקעים בערב ראש-השנה. אולם הנכד לא ויתר, רקע ברגליו והתחנן: "תקיעה אחת, רק תקיעה אחת". לבסוף הסב נכנע לו ותקע תקיעה אחת. בראש-השנה, לפני התקיעות, פתח האדמו"ר את ארון-הקודש וקרא: "ריבוננו-של-עולם! עליי לבקש מחילה על שעברתי על המנהג המקובל ותקעתי אתמול בשופר. עשיתי זאת, כי לא יכולתי לשאת את בכיו של נכדי. ואתה, ריבוננו-של-עולם, בניך שוכבים על הארץ ומתחננים - רק תקיעה אחת! תקע בשופר גדול לחרותנו! האם לא תיענה לתחנוני בניך?!".

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים